

izzove ta brezobzirnost veliko odpora, a neprecenljiva ostane tudi zasluga za naše slovstvo in ne manjša slava pri naših potomcih; kajti naša literatura zadobi s tem novo, prerajeno lice in razvoju njenemu se odpro z očiščenim okusom tudi nove umetniške smeri.

Kakor način bo treba premeniti tudi estetsko merilo slovstvene kritike. Ne oblike niti primernosti metafor, ne stave besed niti jezikovnih posebnosti, ampak notranjo vrednost literarnega pojava v zvezi s splošnim razvojem bo treba oceniti. Povsod bo uveljaviti estetski princip, da predmet poeziji ni le ono, kar biva v istini, ampak tudi ono, kar bi moglo bivati: subjektivna verjetnost poetičnega dejanja se bo s tem umaknila objektivni. Ne obsežnost, tudi ne raznovrstnost tvarin, ki jih je obdelal pisatelj, ampak v kolikor je mogel svojim snovem vdihniti duha, individualnosti in poetičnega življenja, v kolikor je dvignil tragične konflikte posameznikove duše na občečloveško stališče in posvetil v globine človečanstva, ki ne pozna ljudi, ampak le človeka z isto bridkostjo in z istim veseljem, brez mejnikov časa in naroda: le to more biti merilo poetične cene! To je oni kozmopolitizem poezije, ona tipičnost človeških usod, večno ista v večni premembi, ki so jo vedno izražali vsi resnično veliki geniji svetovne literature, bodisi, da so je iskali z jasnim spoznanjem, ali jo čutili instinktivno, in ki potrjuje na eno in na drugo stran: ne oblika, le duh je, ki živi in oživlja!

Velik bo napor in trud pisatelja bodoče naše slovstvene zgodovine, ako bo hotel rešiti svojo nalogo dostojno stvari, a ravno tako sijajen bo sad njegovega truda: veličastna regeneracija slovenske literature!

V spominsko knjigo.

Bodi roža polna svetega dehtenja —
 jaz bom rose sveže ti opojni hlad;
 bodi tiha pesem polna hrepenenja —
 jaz bom zlata struna ti drhtečih nad!

Bodi biser skrit v pečinah pod valovi —
 jaz bom skoljka tvoja, tvoj nezmagani stan;
 bodi jadro, v dneve polne smeha plovi —
 jaz bom veter, v tih privedem te pristan!

Vojeslav Molè.

